

Németh András, az MTA doktora, az ELTE egyetemi tanára,

Patricza András okleveles villamosmérnök, az MTA doktora, a BME egyetemi tanára,

Szörényi László Széchenyi-díjas irodalomtörténész, az MTA doktora, az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Irodalomtudományi Intézetének emeritus kutatóprofesszora,

Vágvölgyi Csaba mikrobiológus, az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi tanára.

MAGYAR ÉRDEMREND

LOVAGKERESZTJE kitüntetést kapott

Galbács Gábor kémikus, az MTA doktora, a Szegedi Tudományegyetem tanszékvezető egyetemi docense,

Gyarmati György történész, az MTA doktora, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának főigazgatója, a Pécsi Tudományegyetem egyetemi tanára,

Iványi Miklósné villamosmérnök, az MTA doktora, a Pécsi Tudományegyetem professor emeritája,

Siklós László Sándor, az MTA doktora, az MTA Szegedi Biológiai Kutatóközpont, Biofizikai Intézetének tudományos tanácsadója.

Vélemény, vita

NŐK A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIÁN

HOZZÁSZÓLÁS SOMOGYI PÉTER TAGTÁRSUNK JAVASLATAIHOZ*

Nagy László

az MTA rendes tagja

Debreceni Egyetem, Sanford Burnham Prebys Medical Discovery Institute, Orlando
lnagy@me.com

Véleményem szerint egy társadalom fejlettségének és változásokhoz való alkalmazkodóképességének fokmérője, hogy mennyire tudja és akarja integrálni a társadalom minden részhalmozának véleményét és érdekeit, és mennyire segíti elő ezen vélemények és érdekek reprezentálását a választással és/vagy ki nevezéssel létrejövő döntéshozó és véleményalkotó, -formáló testületekben. Ezen a területen hazánk jelentős lemaradásban van, és sajnos a lemaradás az utóbbi időben nem csökken, hanem nő. Ennek akadémiai és parlamenti választási ciklusokon jelentősen túlnyúló káros következményei vannak és lesznek az ország társadalmi, tudományos/

innovatív és gazdasági teljesítményére. Ennek a progresszív folyamatnak a mérföldköveiről írt Somogyi Péter oxfordi és Royal Society-beli tapasztalatai kapcsán. E példák kontextusa azonban az Egyesült Királyság, amit jelenleg éppen egy hölgy vezet mint miniszterelnök. Debrecenben és Budapesten azonban más a helyzet, mint Oxfordban és Londonban. És ez a más helyzet sajátos módon csapódik le a (tudós)társadalom aktivitásának egy nagyon szűk és speciális szegmensén, az MTA tagválasztásán. Így ha tetszik, az MTA tagválasztása helyesen képezi le az MTA-t is körülvevő társadalmi helyzetet, és ebben akár meg is nyugodhatnánk. Ám véleményem szerint az MTA-nak ennél magasabb feladata: a haladás, a progresszió képviselője és egyfajta bölcs útmutatója a gyorsan változó társadalmi és politikai prioritások őserdejében. Eb-

* Júliusi lapszámunkban jelent meg Somogyi Péter írása *Alkalmasak-e a magyar nők a Magyar Tudományos Akadémia tagságára?* címmel.

ben a keretben érdemes értelmezni Somogyi Péter javaslatait. Ezek a javaslatok az MTA belső működési mechanizmusainak változtatásával, nem a külső folyamatok értékelésével és esetleges bírálatával, az esélyegyenlőség és meritokrácia megteremtésével mutat példát az öt körülvevő, sokszor tanácstalan társadalmi közegnek. Azoknak a tagtársaknak, akik a javaslat azon pontjával nem értenek egyet, amely „felborítja” a vívmányként tisztelt osztályrendet, megfontolásra ajánlom, hogy a gyakorlatilag ugyanazon a tudományterületen dolgozó tagjelöltek megmérettetése egymástól függetlenül, különböző osztályokban (Biológia *vs.* Agrár, Biológia *vs.* Orvosi és lehetne még sorolni a párokat) még a javasoltnál is sokkal nagyobb és sértőbb anomá-

lia. Ez ellen tudtommal még soha senki nem tiltakozott. Az MTA feladata tehát hármas: (1) elősegíti a nők kutatói pályára való orientálását és ott tartását, (2) különös figyelemmel kíséri a nők létszámának alakulását választott és kinevezett testületekben és grémiumokban, és elősegíti ezen számok növelését, (3) elősegíti, hogy minél több tagjelölt legyen a hölgyek közül, és automatikusan beválasztja az 50% feletti szavazati aránnyal megszavazott hölgy jelöltek. Ezek mellett akár megreformálhatná az egész tagválasztást, de ez túl sok lenne egyszerre még az MTA-nak is. A NEM szavazat megszüntetése azonban időszerű, mert teljesen értelmetlen, és semmilyen racionális célt nem szolgál, leginkább csak zavart okoz, és így torzíthatja az eredményeket.

SOMOGYI PÉTER AKADÉMIKUS JAVASLATÁHOZ

Falus András

az MTA rendes tagja
falus.andras@med.semmelweis-univ.hu

Hozzászólásommal támogatni szeretném akadémikustársam, dr. Somogyi Péter eszmei, és ennek megvalósítására vonatkozó logisztikai javaslatát az akadémikusok között a nők arányának radikális emelésére.

Mindnyájan érezzük, hogy a jelenlegi nő:férfi arány Akadémiánkon igazságtalanul alulreprezentált nőtársaink tudományos életben betöltött szerepéhez mérve. A pozitív diszkrimináció, amelyet megoldásként Somogyi Péter javasol (50%-on felüli szavazati aránynál automatikus közgyűlési jelölés), pár választási ciklus után a kívántnál lassabban, de elindítaná a nők akadémiai jelenlétének lassú javulását. Ez pár évtized után közelítene a nemzetközi összehasonlításban is releváns arányokhoz. Remélem, hogy a jelen gyakorlatot hagyományunk csúfoló patriarkális szemléletet egyikünk sem tekinti hungarikumnak.

A körülöttünk élő nők igazolt tudományos aktivitásának méltányos tisztelete mellett szól még egy tényező. Mi, férfiak sokszor tapasztaltuk már a való világban, hogy a nők kulturális, humánantropológiai, pszichológiai, döntéshozatali stratégiája, empátikus képessége az élet kiélezett, feszült helyzeteiben

sok esetben mennyivel szerencsésebb a miénkénél, vagy legalábbis mekkora segítséget jelent számunkra, férfiak számára is.

Aki eljut az MTA osztályain addig, hogy neve tagjelöltként felvetődik, jelentős eredményeket ért el tudománya művelésében. Ismerve a nőknek a családok egybetartásában, a gyermeknevelésben játszott tagadhatatlanul domináns szerepét és erre fordított hatalmas energiáit, a karrierépítés óhatatlan időbeli elcsúszását, hamis érvelés feminizmusról, a nők számára érdemtelen előnyökről beszélni.

A javaslat teljesen egybeesik az Európai Unió működéséről szóló szerződés 157. cikkelyének szellemével, amely szerint jogszerűen alkalmazható pozitív diszkrimináció a nők emancipációja érdekében. Bízom benne, hogy a társadalmi emancipációt követően az MTA elnöksége és tagsága is elfogadja az egyenlőség csökkentésére vonatkozó érvelést.

Ismétlem, teljes meggyőződéssel javasolom Somogyi Péter javaslatának befogadását, elnökségi, majd közgyűlési szinten történő tárgyalását és a megfelelő lebonyolítási szabályok bevezetését már a legközelebbi akadémiai választásokon.